

MANUAL

Ateliers

1. onn da studi

Student/studenta	Lieu da praticum, scola/scolina
Persuna d'instrucziun da la pratica atelier	Classa(s)
Mentura atelier/mentur atelier	Temp da praticum
Partenaria/partenari da praticum	

Unterrichten als Kunst

Unterrichten als Kunst
in den Vordergrund zu treten:
erzählend, darstellend, gestaltend
der Sache ihre Bedeutung geben.
Präsent und glaubwürdig vertreten,
was mir wichtig ist.

Unterrichten als Kunst
in den Hintergrund zu treten:
betrachtend, begleitend, ermunternd
dem Menschen seine Bedeutung geben.
Sorgfältig und zurückhaltend verstehen,
was er erkannt hat.

Unterrichten als Kunst
in den Kreis zu treten:
teilnehmend, aufnehmend, mitteilend
der Klasse ihre Bedeutung geben.
Befreiend und schützend miterleben,
was uns geschieht.

Unterrichten als Kunst
aus dem Kreis herauszutreten:
bestimmend, fordernd, kontrollierend
der Aufgabe ihre Bedeutung geben.
Verbindlich und zuversichtlich verlangen,
was geleistet werden muss.

Unterrichten als Kunst
ein Gleichgewicht zu finden:
absichtsvoll, vorausahnend, abwägend
Zielen ihre Bedeutung geben.
Sorgfältig und offen lassend planen,
was inszeniert werden soll.

Peter Wanzenried ¹

Cuntegn

Introducziun	1
Standards da furmaziun.....	1
Curta descripziun ateliers.....	1
Persunas involvidas e responsablidad.....	1
Premissas per studentas e students	1
Cumpetenzas	2
Accents individuals da lavur	2
Tge e quant instrueschan las studentas/ils students?.....	3
Incumbensas da las persunas involvidas.....	3
Valitaziun e cumprova da prestaziun	3
Finanzas	3
Assicuranza	3
Incumbensas da las studentas/dals students	4
Incumbensas da la persuna d'instrucziun da la pratica	5
Incumbensas da la mentura atelier/dal mentur atelier	7
Instrument da valitaziun ateliers	9
Valitaziun tras la persuna d'instrucziun da la pratica (e valitaziun persunala studentas/students).....	9
Instrument da valitaziun ateliers	11
Valitaziun tras la mentura atelier/il mentur atelier	11

Introducziun

En la concepziun da la partizun furmaziun da la pratica professionala da la Scola auta da pedagogia dal Grischun (SAPGR) vegnan l'orientaziun als standards e l'individualisaziun colliadas uschè bain sco pussaivel: Las finamiras dals praticums sa refereschon d'ina vart als nov standards che furman il rom d'orientaziun da la scolaziun a la SAPGR cun dar avant pro praticum accents generals. Da l'autra vart èsi dentant era impurtant ch'ina studenta u in student determineschia tenor nivel d'emprender individual e necessitad da svilup individual agens accents e lavuri vi da quels sistematicain. Il manual duai mussar co che questas finamiras duain vegnir realisadas en ils ateliers, co ch'ils ateliers èn organisads e tge incumbensas che tutgan a las persunas involvidas.

Standards da furmaziun

Per ils ateliers furman ils standards ch'èn stampads grass ils accents generals:

- Standard 1: Savida dal rom ed abilitads dal rom
- Standard 2: **Process d'emprender e process da svilup**
- Standard 3: **Lavurar cun eterogenitad**
- Standard 4: **Communicaziun, sa preschentar e collavuraziun**
- Standard 5: Manar ina classa
- Standard 6: **Planisaziun, realisaziun ed evaluaziun da l'instrucziun**
- Standard 7: Diagnostica, promoziun, cussegliaziun, valitaziun
- Standard 8: Scola e societad
- Standard 9: **Abilitad individuala da supportar squitsch, svilup professional, svilup da l'instrucziun e da la scola**

Curta descripziun ateliers

En la lingua tudestga signifitga atelier in local da lavur dad in'artista u dad in artist nua ch'i vegn creà, furmà, experimentà, sviluppà, construi e.u.v. Questa descripziun ha fitg il caracter da l'emprim praticum entaifer la scolaziun da las studentas/dals students a la SAPGR, nua ch'i va per far emprims pass en il svilup dal know-how professional, per la furmaziun dal maletg da sasezza/sasez sco persuna d'instrucziun, per emprims sbozs d'instrucziun ed in experimentar e s'experimentar.

Ils ateliers furman per las studentas/ils students l'emprima scuntrada cun la pratica da scola en la nova rolla sco persuna d'instrucziun e servan uschia da s'orientar en il champ professional. Durant dusesch dis d'atelier, che han lieu durant l'entir emprim semester mintgamai ina giada l'emna, s'occupan las studentas/ils students cun l'atgna biografia d'emprender, cun lur biografia da scolina resp. da scola, cun lur rolla nova, cun las pretensiuns dal mastreg e cun l'atgna motivaziun – ensemen cun emprimas observaziuns, activitads ed experientschas che las studentas/ils students fan en gruppas pitschnas en lur „classa d'atelier“.

Il connex cun la teoria e la pratica è marcanta en ils ateliers cunquai che docentas/docents da la SAPGR che han la funcziun da las menturas atelier resp. dals menturs atelier lavuran stretgmain ensemen cun las persunas d'instrucziun da la pratica, saja quai cun accompagnar las studentas/ils students durant lur praticums al

lieu da praticum, saja quai cun realisar communabla-main mezs dis a la SAPGR.

Ils ateliers han lieu per las studentas/ils students tudestg(a)s, rumantsch(a)s e talian(a)s tenor pussaivladad en scolinas e scolas primaras en il territori da lur emprima lingua.

Persunas involvidas e responsabladad

La responsabladad per ils ateliers è tar la partizun furmaziun da la pratica professionala (FPP) e tar las docentas/ils docents che han la funcziun sco menturas atelier/menturs atelier. Questas persunas lavuran stretgmain ensemen cun las persunas d'instrucziun da la pratica cun las qualas els accumpognan las studentas/ils students ch'èn vegnids partids tier ad els. Ina persuna d'instrucziun da la pratica ha ina ulteriura incumbensa d'instrucziun e sa participescha a parts da l'atelier che han lieu a la SAPGR. Tut tenor si-tuaziun dat ella era vinavant ulteriuras infurmaziuns a tschellas persunas d'instrucziun da la pratica da la gruppa d'emprender e surprena uschia tschertas incumbensas organisatoricas. Docentas/docents da la didactica dal rom prendan punctualmain invista en la lavur da las studentas/dals students en ils ateliers.

Premissas per studentas e students

Las premissas per studentas/students en ils ateliers èn differentas. Ina part da las studentas/dals students han fatg pliras experientschas che sa resultan or dad in mas-

tregn imprendì, or da la lavur cun uffants en il temp liber, or d'in praticum ch'è vegnì absolvi avant cumenzar il studi a la SAPGR e.u.v.

- En ils **moduls da las ciencias d'educaziun** elavuran las studentas/ils students durant l'emprim semester da scolaziun a moda parallela ed en colliaziun cun ils ateliers emprimas enconuschents davart percepir ed observar ed els vegnan conscient da la diversità en ina grupp d'uffants. Era s'occupan els cun ulteriuras premissas per l'instrucziun sco er cun premissas per realisar situaziuns da giu e d'emprender.
- Sunter l'emprim semester da scolaziun cumenzan las studentas/ils students ad elavurar en ils **moduls didactics e dal fatg** savida da basa da las differentas didactics dal rom e dals champs che sa gia vegnir integrada en ils ateliers.

Cumpetenzas

Sin basa dals standards che valan sco accents per ils ateliers èn vegnidas formuladas differentas cumpetenzas. La finamira dals ateliers è che tuttas studentas/tuts students san sviluppar las suandantas cumpetenzas uschè bain sco pussaivel:

Las studentas/ils students

- èn conscient(a)s da lur atgna biografia d'emprender, da lur biografia da scolina e da scola e san metter questa en connex cun la realità vivida en las classas dals ateliers
- san observar en il nov champ professional differentas situaziuns a moda conscienta e precisa
- san percepir la varietad da las abilitads individualas e dals basegns dals uffants
- san prender si contact cun ils uffants
- san sa preschentar en ina grupp d'uffants resp. classa da scola a moda segira e san agir en situaziuns da comunicaziun dal mintgadi
- san planisar e manar tras emprimas sequenzas da giu e d'instrucziun adattadas a la situaziun
- san scriver lur planisaziun a moda chapibla
- san reflectar a moda critica e cun sustegniment l'agen cumportament e l'atgna instrucziun e san nizzegiar experientschas fatgas
- san valitar lur savida professionala, san definir, perseguitar e documentar proxims pass da svilup pussaivels
- èn conscient(a)s da las pretensiuns da la professiun sco persuna d'instrucziun da la scolina resp. da la scola primara e san reflectar l'atgna

motivaziun e la qualificaziun per la professiun sco er reflectar la nova rolla

- sa mussan en la collavuraziun cun autras personas engaschad(a)s, capablas/-els d'acceptar critica e fidad(a)s

Accents individuals da lavur

Il svilup da las cumpetenzas en ils ateliers na vegn betg mo determinà tras ils accents e las cumpetenzas ch'èn dadas avant. En il senn d'ina individualisaziun che promova l'emprender ston las studentas/ils students era avoir la pussaivladad - tut tenor las resursas individualas ed il basegn da sa sviluppar individual - da definir e perseguitar ulteriurs accents da lavur. Ils accents da lavur vegnan definids entaifer la discussiun ed en cunvegna cun la persuna d'instrucziun da la pratica e las menturas atelier/ils menturs atelier.

Cun agid dal **carnet d'elements** e cun in'egliada sin ils standards duain cumpetenzas concretas e cumpetenzas ch'ins sa observar vegnir elegidas, questas vegnan exercitadas en ils ateliers a moda conscienta e sche pussaivel vegnan ellas repetidas per cuntanscher in progress necessari. Per quest motiv dattan las studentas/ils students tar mintga lavur en l'atelier a la persuna d'instrucziun da la pratica sco er a las collegas ed als collegas cler as incumbensas d'observaziun e survegnan uschia cuntinuada main feedbacks ed infurmaziuns davart ina cumpetenza e tge che sto anc vegnir imprendì.

Las studentas/ils students documenteschan en il **portfolio** lur stentas ed activitads correspondentas cun reflectar en furma da rapports d'emprender davart l'agen agir e davart las atgnas experientschas, cun notar experientschas, cun render conscient e vesavel ils svilups e cun planisar proxims pass d'emprender. Il portfolio ed il **pass da cumpetenzas** ch'è integrads mussan uschia il svilup da las cumpetenzas professional dad ina studenta/d'in student e ses accents da svilup persunals e relevants.

Il portfolio ed il pass da cumpetenzas èn ina basa impurtanta per discurs tranter studentas/students e lur personas d'accompagnament sco er per ulteriuras occurrenz nua ch'i vegn planisà ed evaluà il process d'emprender individual en ils praticums.

Tge e quant instrueschan las studentas/ils students?

Al cumenzament dals ateliers stgaffeschan las studentas/ils students cun prender si contact cun ils uffants e cun observaziuns sistematicas las premissas per la planisaziun e la realisaziun dad atgnas sequenzas da gieu e d'instrucziun.

Durant emprimas lavurs en las classas d'atelier realiseschan las studentas/ils students sequenzas curtas cun ils uffants, p. ex.: introducir in gieu, stgaffir ina purschida da gieu resp. d'emprender, raquintar in'istorgia e.u.v.

A la fin dals ateliers mainan las studentas/ils students per ils solit en dus u sulettas/sulets la promoziun ludica en scolina resp. singulas lecziuns en la scola primara.

- i ha gì lieu in discurs final tranter la studenta/il student e la persuna d'instrucziun da la pratica sin basa d'ina valitaziun en scrit (valitaziun estra tras la persuna d'instrucziun da la pratica e valitaziun persunala tras la studenta/il student).

La decisiun schebain la cumprova da prestaziun è cuntanschida vegn fatga da la mentura atelier/dal mentur atelier en cunvegna cun la persuna d'instrucziun da la pratica che ha accompagnà la studenta/il student.

Cun cuntanscher la cumprova da prestaziun survegn la studenta/il student 4 puncts da credit.

Finanzas

Expensas en connex cun il viadi al lieu da praticum van a quint da las studentas/dals students. La SAPGR surprenda nagins custs per material d'instrucziun (copias, material da zambregiar e.a.v.). Quels vegnan per regla surprendì da l'instituziun al lieu da praticum. I vala las directives da la partiziun furmaziun da la pratica professionala.

Las persunas d'instrucziun da la pratica vegnan pajadas per lur lavur tenor las directives.

Assicuranza

Durant il praticum n'en las studentas/ils students betg segirad(a)s sur la SAPGR. L'assicuranza d'accident e l'assicuranza da responsabladad è chausa da las studentas/dals students.

Incumbensas da las persunas involvidas

Sin las proximas paginas dal manual èn nudadas las incumbensas da las persunas involvidas en ils ateliers. Questas glistas da controlla valan sco agid per las studentas/ils students, per persunas d'instrucziun da la pratica e per menturas atelier/menturs atelier per infurmar tuttas e tuts sur da l'incumbensa da las/dals autras/auters acturas/acturs e da simplifitgar la collavuraziun. Il spazi data/remartgas serva per notizias individualas.

Valitaziun e cumprova da prestaziun

Las persunas d'instrucziun da la pratica observan durant ils ateliers il process d'emprender da las studentas/dals students e las/als dattan adina puspè feedbacks che s'orienteschan a la promoziun. A la fin dals ateliers fan las persunas d'instrucziun da la pratica ina valitaziun en scrit (senza nota), che cumpiglia era recumandaziuns per il process d'emprender futur.

Las menturas atelier ed ils menturs atelier dattan a las studentas/als students a chaschun da la visita al lieu da praticum feedbacks concrets davart competenzas e prestaziuns ch'èn vegnidas observadas sco er sunter ils ateliers davart la lavur cun il portfolio.

Las studentas/ils students fan en vista dal discurs da finiziun cun la persuna d'instrucziun da la pratica ina valitaziun persunala.

La cumprova da prestaziun per ils ateliers è ademplida sche

- ils ateliers vegnan visitads cumplainamain (detagls vegnan reglads en las directives da la partiziun furmaziun da la pratica professionala),
- l'elavuraziun dal process d'emprender persunal en il portfolio e la preschentaziun da parts elegidas en il portfolio èn vegnidas validadas cun suffizient da la mentura atelier/dal mentur atelier,

Incumbensas da las studentas/dals students

Lavur al lieu da praticum

Las studentas/ils students

- s'orienteschan a maun dal manual davart ils cuntegns e las pretensiuns dals ateliers
- sa preschentan durant l'emprima visita al lieu da praticum a la persuna d'instrucziun da la pratica e prendan sche pussaivel si contact cun la direcziun da la scola
- prendan si contact cun ils uffants da la classa d'atelier a moda diversa ed als scuntran cun avertadad e respect
- exerciteschan durant las visitas da scola e l'instrucziun en ils ateliers l'observar (sistemetic)
- s'organiseschan en las gruppas pitschnas e coopereschan cun ils auters a moda collegiala (tuttas/tuts surprendan tuttina blera responsabladad per las incumbensas e lavurs che sa dattan)
- preschentan a la persuna d'instrucziun da la pratica avant l'instrucziun tenor incumbensa e curvegna la planisaziun en scrit
- mainan tras sequenzas d'instrucziun tenor las incumbensas surve-gnidadas
- dattan durant l'instrucziun a las ulteriuras personas preschentas incumbensas d'observaziun concretas e sa refereschon als accents (carnet d'elements)
- observan ina l'autra/in l'auter durant l'instrucziun e mettan a disposiziun questas observaziuns per la discussiun
- exerciteschan durant las discussiuns dad infurmar davart observaziuns e feedbacks sco er da reflectar l'instrucziun
- concedan a la persuna d'instrucziun da la pratica in'invista en il portfolio resp. en singuls rapports d'emprender ed uschia er en l'elavuraziun d'experiencias persunalas
- mussan ultra da las emprovas d'instrucziun interess per il menaschi da scola e per las pretensiuns multifaras dal champ professional

data / remartgas

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

Lavur a la SAPGR

Las studentas/ils students

- cumbineschan acciun, teoria e reflexiun e collian experiencias praticas e teoria a moda diversa
- s'occupan cun agens maletgs, atgnas ideas, regurdanzas e visiuns en connex cun la scolina e la scola
- preparan cun premura las sequenzas d'instrucziun che vegnan manadas tras en las classas d'atelier
- dattan a las menturas atelier/menturs atelier in'invista en las lavurs da planisaziun e las lavurs d'evaluaziun
- s'orienteschan als documents (manual, lavur cun il portfolio, carnet d'elements) per savair lavurar cun il portfolio a moda autonoma
- defineschan en connex cun las cumpetenzas ch'èn relevantas per la professiun accents e pass da svilup e d'emprender, han finamiras persunalas
- s'occupan regularmain cun il nivel ed il svilup da las atgnas cumpetenzas professiunalas e documenteschon quai
- fan patratgs davart la midada da rolla, l'atgna motivaziun per la professiun e la qualificaziun per la professiun

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

Finiziun dals ateliers

Las studentas/ils students

- emplainan ora a la fin dals ateliers la validaziun persunala sco basa per il discurs da validaziun cun la persuna d'instrucziun da la pratica
- fixeschan cun la persuna d'instrucziun da la pratica in termin per il discurs final e prendan part a quest discurs
- mettan la validaziun persunala e la validaziun estra en il portfolio e dattan ina copia a la mentura atelier/al mentur atelier
-

☐	
☐	
☐	

Incumbensas da la persona d'instrucziun da la pratica Lavur al lieu da praticum

Las personas d'instrucziun da la pratica

data / remartgas

- s'orienteschan a maun dal manual davart ils cuntegns e las pretensiuns dals ateliers
- dattan a las studentas/als students durant l'emprima visita en la classa invista en l'instrucziun ed il menaschi da scolina resp. scola ed organiseschan sche pussaivel in contact da las studentas/dals students cun la direcziun da scola
- pussibiliteschan a las studentas/als students da prender si contact cun ils uffants a moda diversa e d'als observar en differentas situaziuns
- discussiuneschan cun la gruppa da students accompagnada mintgamai ordavant la proxima activitad e dattan las infurmaziuns necessarias a las studentas/als students
- prendan encounter avant in'activitad da las studentas/dals students ils documents da planisaziun en scrit en la furma fixada e dattan feedbacks
- dattan a las studentas/als students spazi per experimentar e realisar emprimas sequenzas d'instrucziun
- prendan encounter da las studentas/dals students per mintga activitad las incumbensas d'observaziun (sa referind als accents en il carnet d'elements) ed observan las studentas/ils students durant l'instrucziun
- dattan a las studentas/als students durant il discours da reflexiun la pussaivladad da discussiunar davart atgnas observaziuns, interpretaziuns e conclusiuns
- dattan en connex cun l'accent observà e cun ulteriuras observaziuns in feedback, numnan il reussi e proxims pass d'emprender pussaivels
- guardan il portfolio resp. singuls rapports d'emprender e mussan uschia interess per il svilup da cumpetenzas sistematic da las studentas/dals students e lur elavuraziun da las experientschas fatgas
- animeschan las studentas/ils students da s'occupar cun l'atgna biografia d'emprender e da confruntar las atgnas ideas da scolina e scola cun la realitad vivida
- animeschan las studentas/ils students da s'occupar cun la midada da rolla, cun las pretensiuns da la professiun, cun l'atgna motivaziun e la qualificaziun per la professiun

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

Collavuraziun mentura atelier/mentur atelier

Las personas d'instrucziun da la pratica

- lavuran stretgamain ensem cun la mentura atelier/il mentur atelier (docenta/docent da la SAPGR)
- prendan part a sesidas preparatoricas e sesidas d'elavuraziun
- realiseschan a chascun da la visita d'instrucziun da la mentura atelier/dal mentur atelier communablamain il discours d'evaluaziun
- dattan a la mentura atelier/al mentur atelier in'invista en lur observaziuns e valitaziuns areguard cumportament da lavur, abilitad da cooperar e qualificaziun per la professiun d'ina studenta/d'in student

☐	
☐	
☐	
☐	

La persona d'instrucziun da la pratica cun in'incumbensa d'instrucziun extendida

- prepara ensem cun la mentura atelier/il mentur atelier ils suentermezdis che han lieu a la SAPGR e maina tras quests en team-teaching
- ha la funcziun da liom tranter pratica e teoria, mussa a las studentas/als students champs d'applicaziun concrets da la teoria en il champ professiunal
- sustegna las studentas/ils students tar la reflexiun e la planisaziun da l'instrucziun
- dat infurmaziuns ad autras personas d'instrucziun da la pratica da la gruppa d'emprender e las cussegia en dumondas da l'organisaziun e la realisaziun dals ateliers

☐	
☐	
☐	
☐	

Finiziun dals ateliers

Las personas d'instrucziun da la pratica

- prendan a la fin dals ateliers part a las preschentaziuns dals portfolios da las studentas/dals students a la SAPGR
- fixeschan cun singulas studentas/singuls students in termin per il discurs final resp. discurs da valitaziun
- empleneschan l'instrument da valitaziun ateliers sco basa per il discurs final cun las studentas/ils students
- mainan tras il discurs final cun las studentas/ils students e dattan giu in exemplar da la valitaziun en scrit
- dattan vinavant la valitaziun en scrit da la studenta accompagnada/dal student accompagnà a la partiziun furmaziun da la pratica professionala
- cusseglian la mentura atelier/il mentur atelier, sche necessari, tar la decisiun, schebain la cumprova da prestaziun da la studenta/dal student saja cuntanschida

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

Incumbensas da la mentura atelier/dal mentur atelier Collavuraziun cun las studentas/ils students

La mentura/il mentur atelier

data / remartgas

- accompogna la gruppa d'emprender da las studentas/dals students tras ils ateliers
- è persuna da contact tar dumondas u problems da las studentas/dals students
- realisescha durant plirs mezs dis l'instrucziun a la SAPGR (per part ensemen cun la persuna d'instrucziun da la pratica)
- guarda che las studentas/ils students hajan tut las infurmaziuns relevantas (organisaziun, incumbensas e.u.v.)
- guarda per ina relaziun ed ina collavuraziun fritgaivla dals trais elements acziun, reflexiun e teoria
- animescha las studentas/ils students da s'occupar cun l'atgna biografia d'emprender e da confruntar atgnas ideas da scolina e scola cun la realitad vivida
- animescha las studentas/ils students da s'occupar cun la midada da rolla, cun las pretensiuns da la professiun e cun l'atgna qualificaziun da la professiun
- maina las studentas/ils students tar la planisaziun da lur instrucziun e las/als sustegna en quest process
- visita mintga gruppa da students almain ina giada durant l'instrucziun ed observescha tenor las incumbensas d'observaziun dadas da las studentas/dals students
- fa part a la fin da l'instrucziun observada al discurs da validaziun, metta a disposiziun a las studentas/als students las observaziuns e dat feedbacks davart il reussi e proxims pass d'emprender pussaivels
- introducescha las studentas/ils students a moda conscienziusa en la lavur cun il carnet d'elements e cun il portfolio e las/als sustegna da manar il portfolio pli e pli a moda autonoma
- mussa a las studentas/als students da sviluppar a moda conscianta e sistematica las cumpetenzas ch'èn relevantas per la professiun
- ha la funcziun da liom tranter teoria e pratica

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

Collavuraziun cun la persuna d'instrucziun da la pratica

La mentura atelier/il mentur atelier

- realisescha l'instrucziun a la SAPGR en plirs mezs dis ensemen cun ina persuna d'instrucziun da la pratica (persuna d'instrucziun da la pratica cun in'incumbensa d'instrucziun extendida)
- fa giu cun las personas d'instrucziun da la pratica ils temps per ils engaschis da las studentas/dals students en las classas d'atelier ed ils temps per ils discurs suenter l'instrucziun
- guarda che las personas d'instrucziun da la pratica survegnan a temp tut las infurmaziuns relevantas (organisaziun, incumbensas per las studentas/ils students, e.u.v.)
- introducescha personas d'instrucziun da la pratica novas en las ideas fundamentalas e la moda da lavur dals ateliers
- envida las personas d'instrucziun a sesidas da planisaziun e d'elavuraziun communablas e maina questas
- è persuna da contact per las personas d'instrucziun da la pratica tar dumondas e problems
- fa en il barat cun la persuna d'instrucziun da la pratica in maletg dal cumporment da lavur, da l'abilitad da cooperaziun e da la qualificaziun per la professiun da la studenta/dal student

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

Finizium dals ateliers

La mentura atelier/il mentur atelier

- organisescha a la fin dals ateliers la preschentaziun dals portfolios da las studentas /dals students
- guarda che las personas d'instrucziun da la pratica hajan las infurmaziuns necessarias pertutgant il discurs final ed il discurs da validaziun
- prenda encunter da las studentas/dals students ina copia da la validaziun tras la persona d'instrucziun da la pratica
- dat a las studentas/als students in feedback final en connex cun la lavur cun il portfolio

☐	
☐	
☐	
☐	

Collavuraziun cun la partizun furmaziun da la pratica professionala (FPP)

La mentura atelier/il mentur atelier

- è responsabla/responsabel ch'ils instruments da la partizun furmaziun da la pratica porfessionala (FPP) vegnan duvrads e realisads a moda adequata
- tgira sco liom tranter la partizun FPP e la pratica il contact cun las personas d'instrucziun involvidas
- dat vinavant la decisiun a la partizun FPP, schebain la cumprova da prestaziun da la studenta/dal student è cuntanschida
- dat vinavant infurmaziuns or dals ateliers ch'èn relevantas per ils praticums futurs da las studentas/dals students (p.ex. validaziun qualificaziun da la professiun) a la partizun FPP
- dat vinavant infurmaziuns relevantas a la mentura/mentur che accompogna las studentas/ils students durant lur praticums vegnents e guarda tant sco pussaivel per ina buna surdada da las incumbensas d'accompagnament

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

Instrument da validaziun ateliers

Validaziun tras la persuna d'instrucziun da la pratica (e validaziun persunala studentas/students)

Studenta/student	
Persuna d'instrucziun da la pratica	
Mentura atelier/mentur atelier	
Classa, lieu da praticum	
Temp da praticum	

Process d'emprender e da svilup e lavurar cun eterogenitad

(standard 2 e standard 3)

observaziuns/remartgas

La studenta/il student sa en situaziuns adattadas en l'instrucziun observar a moda conscianta ed exacta.

La studenta/il student vesa la diversitad dals uffants en la classa/gruppa ed exercitescha da s'occupar cun las differentas abilitads ed ils basegns.

Communicaziun, sa preschentar e collavuraziun

(standard 4)

La studenta/il student sa sa preschentar en ina gruppa d'uffants/classa a moda segira e sa agir en situaziuns da communicaziun dal mintgadi da scola.

La studenta/il student sa prender si contact cun ils uffants.

La studenta/il student sa mussa en la collavuraziun cun persunas d'instrucziun da la pratica e constudentas/constudents engaschada/engaschà, cooperativa/cooperativ, capabel/capabla d'acceptar critica e fidada/fidà.

Planisaziun, realisaziun ed evaluaziun da l'instrucziun

(standard 6)

La studenta/il student sa planisar per la classa d'atelier emprimas sequenzas d'instrucziun che fan senn e descriver la planisaziun da l'instrucziun a moda chapibla.

La studenta/il student sa manar tras las sequenzas d'instrucziun planisadas a moda adattada.

La studenta/il student sa cun agid reflectar l'agen cumportament e l'atgna instrucziun a moda critica e realisar experientschas ed enconuschientschas adattà a la situaziun.

**Abilitad individuala da supportar squitsch, svilup professiu-
nal, svilup da l'instrucziun e da la scola** (standard 9)

La studenta/il student s'occupa cun las pretensiuns da la professiun da la persuna d'instrucziun scolina e scola primara sco er cun la midada da rolla e sa reflectar l'atgna motivaziun per la professiun e la qualificaziun per la professiun a moda critica.

La studenta/il student sa valitar il nivel actual da savida professionala, sa definir proxims pass da svilup che fan senn ed als perseguitar.

La studenta/il student sa metter en connex experientschas da l'atgna biografia d'emprerder cun la realitad vivida en scolina e scola.

Accents da lavur individuals (cfr. pass da cumpetenzas)

Svilups e nivel d'emprerder actual en il champ accents da lavur individuals da las studentas/dals students, recumandaziuns e consequenzas per la lavur futura (p.ex. proxims pass d'emprerder impurtants, cumpetenzas vi da las qualas ins sto anc lavurar, resursas che pon vegnir nizzegiadas)
--

Ulteriuras remartgas (t. a. en connex cun la qualificaziun per la professiun)

Ulteriuras infurmaziuns impurtantas, remartgas pertutgant la qualificaziun da la professiun e.u.v.
--

Absenza en ils ateliers al lieu da praticum:

- gea   dumber mezs dis.....
- na

Nus confirmain ch'i ha gi lieu a la fin dals ateliers in discurs da valitaziun tar il qual igl è vegnì duvrà l'instrument da valitaziun – ina giada da la persuna d'instrucziun da la pratica (valitaziun estra), ina giada da la studenta/dal student (valitaziun persunala) – sco basa dal discurs.

Lieu e data dal discurs:

Suttascripziun persuna d'instrucziun da la pratica:

Suttascripziun da la studenta/dal student

Surdada dals documents da valitaziun

	termin	responsabladad
Original valitaziun estra a la partiziun FPP (biro C13)	in'emna suenter la finiziun dals ateliers	persuna d'instrucziun da la pratica
Copia valitaziun estra a la mentura atelier/al mentur atelier	in'emna suenter la finiziun dals ateliers	studenta/student
Copia valitaziun estra e valitaziun persunala en il portfolio	in'emna suenter la finiziun dals ateliers	studenta/student

Ils documents da valitaziun servan sulettamain per la scolaziun e na dastgan betg vegnir duvrads per annunzias per plazzas da lavur.

Instrument da validaziun ateliers

Validaziun tras la mentura atelier/il mentur atelier

Studenta/student

Persuna d'instrucziun da la pratica

Mentura atelier/mentur atelier

Classa, lieu da praticum

Temp da praticum

Feedbacks davart la lavur cun il portfolio

Intenziun e finamiras dal portfolio	++	+	-	--	remartgas
Lavur vi dad accents elegì cun agid dal carnet d'elements accents resp. cumpetenzas che fan senn lavurà a moda sistematica e repetitiva vi da cumpetenzas dà incumbensas d'observaziun en connex cun ils accents e dumandà per feedbacks					
Documentaziun e reflexiun s'occupà a moda approfondada cun observaziuns ed experien-tschas fatgas (en connex cun ils accents) nudà enconuschientschas impurtantas realisà consequenzas che fan senn e las persequità collià a moda fritgavla la teoria e la pratica cumpletà rapports d'emprender cun documents (annexa) che fan senn					
Pass da cumpetenzas creà il pass da cumpetenzas sco survista informativa davart ils accents da lavur ed il nivel d'emprender actual					
Realisaziun, cumpletadad ordinà rapports d'emprender concepì il portfolio en general a moda premurada correctadad linguistica cuntegna tut ils documents relevants quantidad tenor directivas					
Preschentaziun preschentà extracts or dal portfolio tenor directivas/incumbensa					

Remartgas generalas davart la lavur en ils ateliers

Observaziuns e remartgas pertutgant cumportament da lavur, abilitad da cooperar, qualificaziun per la professiun, proxims pass d'emprender impurtants e.u.v.

Frequentà cumplainamain ils ateliers

- gea
 na, assenza: en tut.....mezs dis

Manar il portfolio e preschentaziun dal portfolio

- sufficient
 betg sufficient

Discurs final tranter la studenta/il student e la persona d'instrucziun da la pratica ha gè lieu

- gea
 na

Cumprova da prestaziun ateliers **cuntanschi**
 betg cuntanschi

Lieu e data:

Suttascripziun mentura atelier/mentur atelier

Surdada documents da valitaziun

	termin	responsabladad
Original a la partiziun FPP (biro C13)	in'emna suenter la finiziun dals ateliers	mentura atelier/mentur atelier
Copia a la studenta/al student	in'emna suenter la finiziun dals ateliers	mentura atelier/mentur atelier
Copia en il portfolio	in'emna suenter la finiziun dals ateliers	mentura atelier/mentur atelier

Ils documents da valitaziun servan sulettamain per la scolaziun e na dastgan betg vegnir duvrads per annunzias per plazzas da lavur.

Scola auta da pedagogia dal Grischun
Partizun Furmaziun da la Pratica Professionala
Scalärastrasse 17
7000 Cuir
www.phgr.ch

1. ediziun, settember 2015